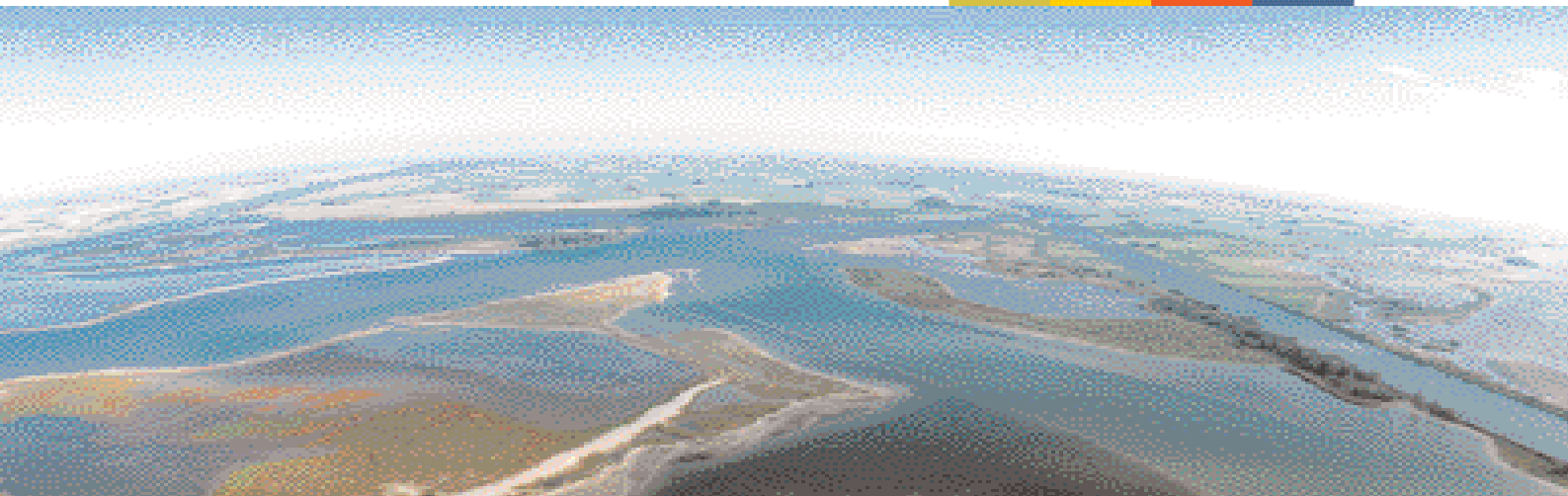

Nu de kansen grijpen

Veilig wonen, werken en recreëren in IJsseldelta Zuid

Masterplan

- water
- buitendijksgebied
- dijken bypass
- sluis
- stormkering
- bestaand stedelijk gebied
- bestaand centrumgebied
- nieuw woongebied
- nieuw werkgebied
- nieuwe stationsomgeving
- hoofdwegen
- spoorlijn - Hanzelijn
- bos
- landbouwgebied

Verklaring

Het masterplan voor IJsseldelta Zuid kwam tot stand in een proces van integrale gebiedsontwikkeling, een intensieve samenwerking tussen alle betrokken overheden en belanghebbenden bij dit gebied.

In de loop van twee jaar verwerkten de partners de opgaven voor de zuidelijke IJsseldelta tot een integrale oplossing, die duidelijk het stempel draagt van alle betrokken bewoners, ondernemers, agrariërs, vertegenwoordigers op het gebied van landbouw, natuur en recreatie, en overige belanghebbenden bij het gebied.

Het masterplan *Nu de kansen grijpen* is hiervan het resultaat. Het maakt deel uit van de intentieverklaring waarmee de betrokkenen en belanghebbenden aangeven zich te zullen inspannen voor de uitvoering van het masterplan.

Op deze plaats hechten de betrokkenen eraan te verklaren dat ze het masterplan IJsseldelta Zuid onderschrijven.

Provincie Overijssel
Provincie Flevoland
Gemeente Kampen
Gemeente Zwolle
Gemeente Dronten
Gemeente Oldebroek

Waterschap Groot Salland
Ministerie van V&W
Ministerie van VROM
Ministerie van LNV
Staatsbosbeheer

De volgende groeperingen hebben intensief deelgenomen aan de discussie rond het masterplan, en daarmee op belangrijke wijze bijgedragen aan de kwaliteit van het plan.

ANWB
Streekbelangen Kamperveen
Kampereiland Pachtbond
LTO Noord afdeling West Overijssel
Natuur en Milieu Overijssel
VNO/NCW afdeling IJsseldelta

Kavelruilcommissie Gebiedsimpuls
IJsseldelta-West
Watersportverbond regiobestuur Overijssel
Vereniging bewoners van de IJsseldelta (sinds mei 2006)
Belangen Gemeenschap Noordeinde

Kampen, Zwolle, augustus 2006

Nu de kansen grijpen

Samenvatting

Zwolle en Kampen hebben de komende decennia extra ruimte nodig voor wonen en werken. Tot 2030 zal Kampen vier- tot zesduizend woningen bouwen voor de eigen bevolking. Er is nu een eenmalige kans om de toekomstige groei in te passen in een grotere visie.

Dit masterplan geeft de regio het raamwerk om de gewenste ontwikkeling in de komende decennia stapsgewijs en in een logische samenhang te realiseren. En niet alleen dat. Door de grote ingrepen van de bypass en van de Hanzelijn nu goed in te passen krijgen Kampen -en de hele IJsseldelta- een duidelijk eigen gezicht.

IJsseldelta wordt een uniek stuk Nederland, Kampen wordt een stad die op een unieke manier in en aan een delta ligt. Het nieuwe stuk van Kampen onderscheidt zich daarmee fundamenteel van alle doorsnee ontwikkelingen in het land. IJsseldelta krijgt een nieuwe aantrekkingskracht, waar de hele regio van profiteert. Want veel mensen zullen hier willen werken, wonen en recreëren, aan het water, in de natuur en met uitzicht op het eeuwenoude polderland. IJsseldelta wordt een vernieuwde parel aan de IJssel.

Opgaven

Tal van ontwikkelingen staan de zuidelijke IJsseldelta de komende tijd te wachten: de Hanzelijn wordt aangelegd, de bypass van de IJssel is in dit gebied gepland, en voor de versterking van het Nederlandse wegennet krijgen de N307 en de N50 een opwaardering. Bovendien projecteert de gemeente Kampen juist in dit gebied woningbouw, omdat dit in de noordelijke IJsseldelta niet wenselijk is: hier gelden de beperkingen van het Nationaal Landschap.

Doelstellingen

Nu de kansen grijpen, zo luidt de titel van het masterplan IJsseldelta Zuid.

IJsseldelta Zuid vormt samen met IJsseldelta Noord het landelijk voorbeeldproject ontwikkelingsplanologie. IJsseldelta Zuid heeft tot doel de noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen in het gebied nu aan te pakken, omdat zich nu de unieke kans voordoet dit integraal te doen, en zo optimale meerwaarde te bereiken voor het gebied.

Doelstellingen van het project:

- het gebied optimaal ontwikkelen door middel van ontwikkelingsplanologie: stapsgewijze de groei van Kampen onderbrengen in een samenhangende gebiedsvisie, met maximale kwaliteit voor bewoners, bedrijven en recreanten
- duurzame veiligheid van een groot gebied tegen wateroverlast
- verbinding aan de Nederlandse infrastructuur, verbetering van de bereikbaarheid
- benutten van regionale economische perspectieven, ook agrarisch
- versterking van de sociaal-maatschappelijke structuur van het gebied
- versterking van landschappelijke en natuurwaarden in het gebied, en een verbinding met de ecologische hoofdstructuur
- versterking van de leefbaarheid van het platteland
- uitbreiding van de mogelijkheden voor water- en natuurrecreatie
- respect voor de historische kwaliteit van het landschap.

Uitstel is geen optie voor dit project: krijgen de ontwikkelingen onafhankelijk van elkaar hun beloop, dan mist Nederland de kans die de integrale aanpak hier biedt. In dat geval wordt de bypass van de IJssel aangelegd als twee rechte hoge dijken in het landschap die geen rekening houden met nieuwe natuur- en recreatiewaarden. Deze oplossing vermindert de kans op een hoogwaardig woonmilieu in de omgeving en heeft ook geen meerwaarde voor de economische ontwikkelingskansen van het gebied.

Het masterplan laat zien op welke wijze de partners deze doelstellingen denken te halen.

Inhoud van het masterplan voor IJsseldelta Zuid

De volgende elementen zijn integraal ingepast in het masterplan *Nu de kansen grijpen*:

- De aanleg van een bypass, die de veiligheid voor een groot gebied duurzaam waarborgt. De aanleg maakt deel uit van de invulling van de Planologische Kernbeslissing *Ruimte voor de Rivier*, de Nederlandse uitwerking van internationale afspraken over de omgang met het stijgende waterpeil van de Rijn.
- De bypass past bovendien in het *Klimaat voor Ruimteprogramma*, dat de hotspots inventariseert die zijn aangewezen om ons land klimaatbestendig te maken. De bypass is een schoolvoorbeeld hoe een regio duurzaam bestand kan worden gemaakt tegen de gevolgen van klimaatsverandering. Ruimte voor de rivier zorgt ervoor dat de toename van de neerslag- en waterafvoerpieken als gevolg van de klimaatverandering wordt opgevangen.
- Infrastructuur: de Hanzelijn wordt aangelegd en de N307 en N50 opgewaardeerd. Daarmee vormt het gebied een belangrijke schakel in de Nederlandse infrastructuur. De opwaardering van de N307 tot N23 versterkt de verbindingen met Flevoland, met name met Dronten en Lelystad.
- Woningbouw: Kampen krijgt de kans hier een hoogwaardig woonmilieu te vestigen dat de woonopgave van Netwerkstad Zwolle Kampen combineert met de voordelen van de bypass.
- Natuur: de bypass wordt aangegrepen voor de ontwikkeling van een groot areaal nieuwe natuur. Daarnaast is de bypass een potentieel nieuwe schakel in de Ecologische Hoofdstructuur van Nederland.
- Economische ontwikkeling: de stationsomgeving van Kampen Zuid is het brandpunt van nieuwe bedrijvigheid. Daarnaast zorgt de bypass voor watergebonden werk.
- Agrarische structuur: de aanleg van de bypass geeft een impuls voor versterking van de agrarische structuur.
- Recreatie: een bevaarbare nieuwe IJsselarm en de ontwikkeling van nieuwe natuur openen perspectieven voor de recreatie. Recreatie en natuur gaan prima samen, zoals blijkt uit ervaringen in de randmeren. Er ontstaan nieuwe kansen voor de watersport en de verbinding van Kampen aan de waterrecreatiegebieden van de Randmeren, IJsselmeer en de Friese meren.

De integrale inpassing van deze elementen zorgt ervoor dat er een uniek en waardevol gebied ontstaat, met optimale ontwikkelingskansen voor veilig en hoogwaardig wonen, werken en recreëren.

Eindbeeld

Het masterplan vormt het eindbeeld voor IJsseldelta Zuid in 2030.

Dit beeld bevat onder andere:

- de functionele korte en halfopen bypass met alle bijbehorende waterstaatkundige werken
- vernieuwing van de Roggebotsluis
- woningbouw
- vaargeul en andere recreatieve voorzieningen
- polderpeil tussen IJssel en de Randmeren
- ecologische verbindingen
- de Hanzelijn
- A50, autosnelweg twee maal twee rijstroken
- N23 met ten minste twee maal één rijstrook
- Werkgelegenheid.

Aanpak

Het eindbeeld voor IJsseldelta Zuid is gereed in 2030.

Om dit eindbeeld te bereiken wordt het plan uitgevoerd in fasen.

Globaal gaat het om de volgende stappen:

2013	Hanzelijn in gebruik
2015	dijken en kunstwerken aangelegd, bypass inzetbaar
2012 – 2030	woningbouw
2030	afronding aanleg nieuwe natuur en woningbouw
2030	eindbeeld

Inhoud

	Verklaring	3
	Samenvatting	5
	Inhoudsopgave	9
1	Inleiding	11
2	De opgaven	15
3	Nationaal en regionaal belang	23
4	Masterplan: water als bindende kracht	27
5	De bewoners, agrarische structuur en de dorpskernen	37
6	Economische perspectieven	39
7	Aspecten van het masterplan	41
8	Gebiedsontwikkeling, de stappen	45
9	Bypass, de stappen	47
10	Financiering	49
11	Varianten	51

Bijlagen

Colofon

Inleiding

1

Het ministerie van VROM wees de IJsseldelta in 2004 aan als landelijk voorbeeldproject ontwikkelingsplanologie. Dit om een evenwichtige inbreng te garanderen van alle belangen die er spelen in het gebied. Voor het Nationaal Landschap van IJsseldelta Noord wordt voorzien in behoud door ontwikkeling. IJsseldelta Zuid krijgt te maken met ontwikkelingen die sterker ingrijpen in het gebied.

Het project IJsseldelta vormt een belangrijke bouwsteen voor het stedelijke netwerk Zwolle Kampen. De door de Tweede Kamer aangenomen motie Van Bochove en anderen noemt in de *Nota Ruimte* (2004) de IJsseldelta expliciet als stedelijk samenwerkingsverband dat in aanmerking komt voor financiële steun van het Rijk “voor ondermeer wonen, mobiliteit, water, de aanleg van nieuwe bedrijventerreinen en de realisatie van bovenlokale voorzieningen.”

Het project IJsseldelta Zuid is benoemd tot boegbeeldproject van de Zwolle Kampen Netwerkstadvisie 2030.

Het project IJsseldelta Zuid

IJsseldelta Zuid trekt nationaal en internationaal de aandacht. De wijze waarop bestuurders, bewoners, ondernemers en belangengroeperingen hier letterlijk aan de tekentafel gezamenlijk een integraal plan hebben uitgedacht voor de complexe opgaven in het gebied kan inmiddels als voorbeeld gelden voor vergelijkbare opgaven in binnen- en buitenland.

De opgave voor het project is spectaculair in omvang en intensiteit: de bypass, de Hanzespoorlijn, woningbouw en versterking van het wegennet in de zuidelijke IJsseldelta. Stuk voor stuk ingrepen die het belang van dit gebied benadrukken als schakel in regionale, nationale en Europese netwerken.

De ingrediënten van de opgave werden aangegrepen om kansen te scheppen voor versterking van natuurwaarden en landschappelijke waarden, van de locale dorpskernen en de agrarische structuur, van recreatie en uiteindelijk van de regionale economie. Met het project worden Europese en nationale opgaven omgezet in kansen voor een vitale regio.

Niet alleen de opgave, ook de belangen zijn groot en divers in het relatief kleine gebied van IJsseldelta Zuid. En gezien de planning van de Hanzespoorlijn - die in 2013 in gebruik wordt genomen - verkreeg de voortgang van het project bovendien een grote urgentie. Want de Hanzelijn moet worden aangepast waar hij de bypass kruist.

Onder regie van de provincie Overijssel werd daarop een nieuwe manier van werken ingezet, met een intensief en tot op individueel niveau uitgevoerd participatietraject. Gezamenlijk bouwden tientallen belangengroeperingen, nationale, regionale en gemeentelijke overheden en honderden individuele burgers constructief aan de oplossing.

Daarmee groeide dit voorbeeldproject ontwikkelingsplanologie in korte tijd uit tot het masterplan. Het plan voorziet in duurzame veiligheid van een groot gebied bij de risico's van hoogwaters van de IJssel. Daarbij sluit het aan bij de internationale trend oplossingen te zoeken in de vorm van meer ruimte voor het water. En tegelijkertijd voorziet het plan in optimale ruimtelijke, economische en sociale ontwikkelingskansen in de zuidelijke IJsseldelta.

De samenwerking

Het masterplan kwam tot stand in samenwerking tussen een groot aantal partijen. In het project zijn de volgende partners vertegenwoordigd: provincies Overijssel en Flevoland, gemeenten Kampen, Zwolle, Dronten en Oldebroek, waterschappen Groot Salland en Zuiderzeeland, ministeries van V&W, VROM en LNV en Staatsbosbeheer.

Vertegenwoordigers van een groot aantal maatschappelijk groeperingen namen actief deel aan de opstelling van het masterplan. Bijvoorbeeld LTO Noord, ANWB, Natuur en Milieu Overijssel, VNO/NCW, het Watersportverbond regiobestuur Overijssel. Ook vertegenwoordigers van de gemeenschappen van Kampervveen en Noordeinde, de Pachtbond en de bestaande vrijwillige Kavelruilcommissie droegen bij aan de totstandkoming van het masterplan. Sinds de oprichting in mei 2006 nam bovendien de Vereniging bewoners van de IJsseldelta deel. Ieder met een eigen achtergrond mee, met een eigen pakket aan wensen en beperkingen.

Het project IJsseldelta Zuid zorgde ervoor dat alle belanghebbenden in het gebied konden meebouwen aan het masterplan. Het resultaat is een breed gedragen plan, dat optimaal voorziet in meerwaarde voor alle betrokkenen, zoals landbouworganisaties, natuur- en milieugroeperingen, bewoners van de dorpskernen en daarbuiten, ondernemers en recreanten.

De betrokkenheid en inzet van alle bewoners, agrariërs, andere ondernemers en belangengroeperingen scheppen nu de verplichting tot gezamenlijke inspanning voor de uitvoering van het masterplan.

Participatie

In een intensief participatietraject kregen de bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden scenario's voorgelegd met mogelijke oplossingen voor het gebied. Met behulp van publicaties in locale media, IJsseldeltalezingen, een informatiemarkt, een discussieavond, tientallen bijeenkomsten bij belangengroeperingen en bij bewoners. Het traject werd ondersteund met een tentoonstelling, brochures, een website en een enquête. De leden van de projectgroep spraken met belanghebbendengroeperingen en met individuele burgers.

Bewoners, ondernemers en andere belanghebbenden werden bovendien uitgenodigd plaats te nemen aan de tekentafel. Bewoners en organisaties kwamen met een eigen variant voor het tracé van de bypass. Het eigen scenario van de bewoners van Kampervveen legde de basis voor het voorkeursscenario.

Het participatietraject liep van maart tot en met mei 2005.

Provinciale Staten van Overijssel en de gemeenteraad van Kampen zorgden ervoor dat de wensen van de bewoners, agrariërs en overige belanghebbenden uit het gebied terecht kwamen in het masterplan. Doelstellingen als versterking van de voorzieningen in de dorpskernen, versterking van de landschappelijke waarden, versterking van de agrarische structuur en respect voor de historische kwaliteiten van het gebied kregen hiermee een plaats.

Tijdens het ontwikkelingsproces werd het de aangesloten partijen duidelijk hoeveel uiteenlopende belangen er eigenlijk samenkomen in dit beperkte gebied. Maar ook werd duidelijk wat ieders verantwoordelijkheid is: alleen een constructieve inbreng van alle belanghebbenden kan ervoor zorgen dat er voor IJsseldelta Zuid een plan ontstaat waarin voor het gebied optimale winst is te behalen.

Het realiseren van het masterplan zal ook mensen pijnlijk treffen. Het is onvermijdelijk dat sommige bewoners en sommige bedrijven in hun eigendom worden geraakt. Dat levert ook weerstand op. De partners in de IJsseldelta zijn zich hiervan zeer bewust.

Vanaf het begin van het project tekenen belangenverenigingen *Streekbelangen Kamperveen* en *Belangen Gemeenschap Noordeinde* aan niet gelukkig te zijn met de komst van de bypass. Maar als de bypass noodzakelijk en onvermijdelijk is, dan kiezen zij er voor mee te denken bij het opstellen van de plannen. In die zin onderschrijven zij het Masterplan. De bewonersvereniging *Bewoners van de IJsseldelta* werd opgericht in mei 2006. Deze vereniging vertegenwoordigt diegenen die rechtsreeks door het tracé van de bypass worden geraakt. De bewonersvereniging tekent aan zich niet in het masterplan te kunnen vinden.

Bij de verdere uitvoering van het project stellen de partners in de IJsseldelta zoveel mogelijk in het werk om de nadelen voor individuele gevallen op te vangen, en om degenen die het raakt te helpen met adequate alternatieven.

De volgende stappen

Na totstandkoming van het masterplan gaat het project IJsseldelta Zuid de volgende fase in. In het najaar van 2006 wordt de uitvoeringsorganisatie opgezet. In 2007 en 2008 vindt de formele fase plaats met inbedding van het masterplan in het streekplan. Dat betekent dat het streekplan Overijssel partiel zal worden herzien. In diezelfde periode stellen de partners een Plan-Milieu Effectrapportage op, werkt Kampen een eigen structuurvisie uit en bereidt Kampen ook de eerst benodigde bestemmingsplanherzieningen voor. De uitwerkingsfase volgt daarop met gedetailleerde plannen als resultaat. Deze fase wordt uiterlijk 2010 afgerond.

De opgaven

Wateropgave: bypass als nieuwe IJsselarm

Als eerste doelstelling heeft het project IJsseldelta de integrale ontwikkeling van het gebied. Daarbij staat duurzame veiligheid voorop voor een groot gebied rond Kampen en zuidelijk daarvan. Deze duurzaamheid wordt bereikt als de oplossing voorziet in meer ruimte voor het water.

Dit past in het *Waterbeleid 21e eeuw*, dat een trendbreuk laat zien in de omgang met water in ons land. Met dijken, dammen, stuwen en gemalen hebben we eeuwenlang gestreden tegen de invloed van het water. Technologische hoogstandjes, waaraan we een belangrijk deel van onze naam en faam te danken hebben. Maar het roer moet om. We zullen het water meer de ruimte moeten geven, willen we met ons land klaar zijn voor de komende klimaatveranderingen. Het programma *Klimaat voor Ruimte* noemt de IJsseldelta als *hotspot*, een gebied waar maatregelen noodzakelijk zijn om ons land klimaatbestendig te maken.

Voor 2015 voorziet de rijksoverheid pieken in de waterafvoer via de Rijn van maximaal 16.000 kuub per seconde bij Lobith. Maar door de klimaatverandering voorzien Europese deskundigen een stijging tot pieken van 18.000 kuub per seconde bij Lobith tussen 2050 en 2100. Deze ontwikkeling is bedreigend voor ons land.

Met een extra uitdieping van het huidige zomerbed van de IJssel over de lengte van 22 kilometer kan de rivier de afvoer aan tot 2015. Deze tijdelijke ingreep moet worden uitgevoerd op het traject van Hattem tot het IJsselmeer.

Maar binnen afzienbare tijd is een duurzame oplossing nodig om de veiligheid van Kampen, Zwolle en de wijde omgeving blijvend te garanderen. Het rijk voorziet nu al dat de bypass dan alsnog wordt aangelegd. De bypass is een onvermijdelijke ingreep.

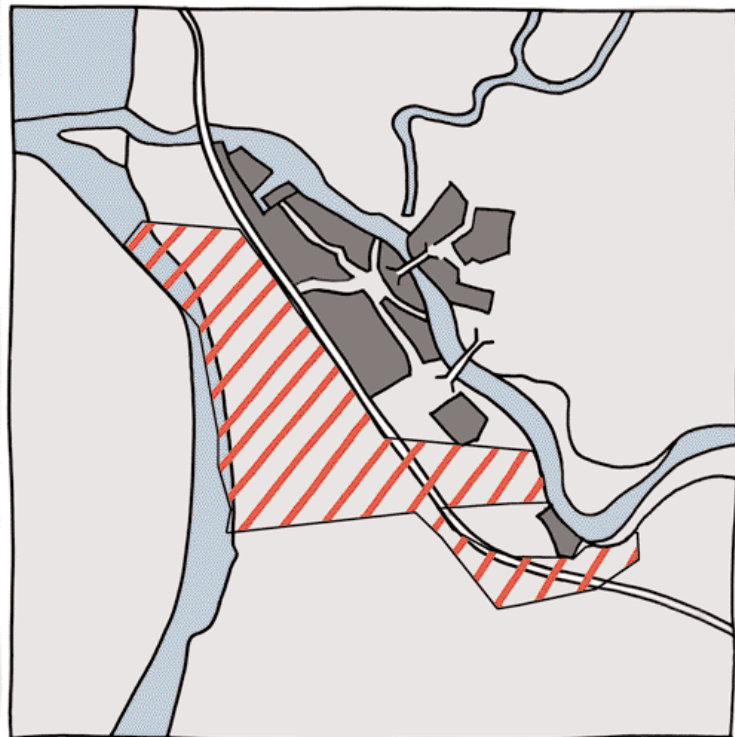

Wateropgave

Planologische Kernbeslissing *Ruimte voor de Rivier* is bedoeld voor de afvoer van maximaal 16.000 kuub water per seconde van de Rijn bij Lobith. Nemen de afvoeren verder toe, dan zijn nieuwe maatregelen noodzakelijk. In de benedenloop van de IJssel is weinig ruimte voor deze maatregelen. Om bij verdere toename van de afvoeren toch de veiligheidsnorm voor Kampen en omgeving duurzaam te kunnen blijven garanderen, is de aanleg van de bypass noodzakelijk.

Met de Planologische Kernbeslissing *Ruimte voor de Rivier* legt het ministerie van Verkeer en Waterstaat een planologische reservering op een groot deel van de ruimte in de zuidelijke IJsseldelta. In het reserveringsgebied wordt te zijner tijd de bypass van de IJssel aangelegd.

Dat betekent dat er geen grootschalige ontwikkelingen mogelijk zijn in het gebied waar de bypass wordt aangelegd. Het is ongewenst deze situatie langer te laten voortduren dan strikt noodzakelijk is: bewoners, ondernemers en overheden in dit gebied verkeren in onzekerheid en investeringen blijven achterwege.

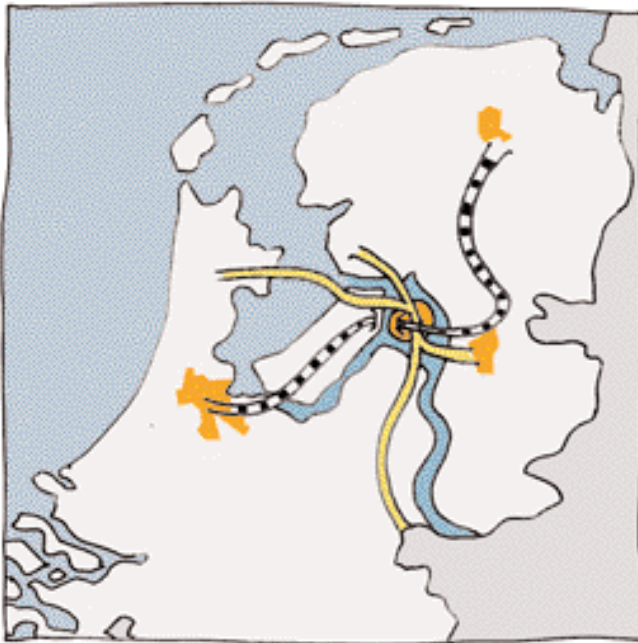

Het tracé dat in het masterplan wordt voorgesteld voor de bypass maakt het mogelijk het reserveringsgebied in het vervolgproces te verkleinen tot alleen het gebied van het voorkeurstracé.

Op de kwaliteit van het water in het kader van de *Europese Kaderrichtlijn Water* gaan we nader in bij de paragraaf over natuuropgave.

Spooropgave: Hanzelijn

De spoorlijn die via Kampen en Zwolle de schakel vormt tussen Amsterdam en het Noorden wordt in 2013 in gebruik gesteld. Via een tunnel onder het Drontermeer komt de lijn het plangebied binnen.

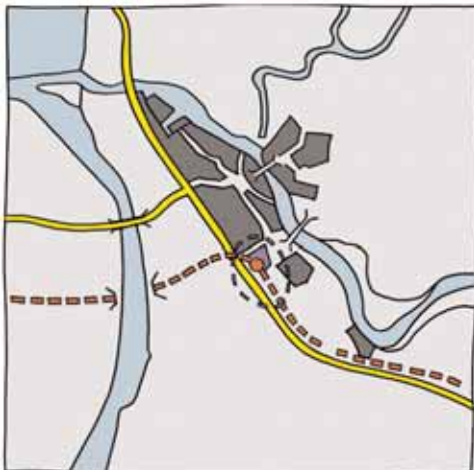

Spoor

Kampen als schakel in de lijn Amsterdam-Groningen.

Bij Kampen Zuid voorziet de Hanzelijn in een nieuw station. De stationslocatie biedt kansen voor de ontwikkeling van een nieuw centrum van bedrijvigheid.

Met de Hanzelijn krijgt de regio een nieuwe relatie: Kampen, Zwolle en Dronten worden meer met elkaar verbonden. De relatie met het westen en het noorden van ons land wordt versterkt. De regio krijgt een grotere bereikbaarheid en gaat een centralere positie innemen in het land. Dit schept kansen, voor Kampen, Zwolle en Dronten.

Station

Perspectieven voor stedelijke centrumontwikkeling rond de nieuwe stationslocatie.

Woningbouwopgave: wonen en werken in de regio

De gemeente Kampen wil groeien naar 60.000 inwoners in 2030. Kampen heeft een jonge bevolking. Veel huizen zijn nodig om deze bewoners in de toekomst een dak te bieden. De gemeente zoekt dan ook ruimte voor uitbreiding van de woningvoorraad van de regio. Op termijn gaat het hier om vier- tot zesduizend woningen

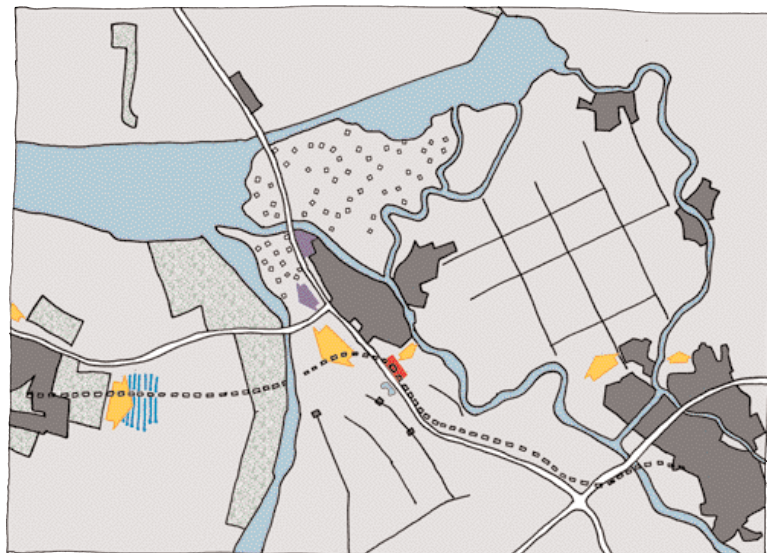
De gemeente Kampen maakte hierover afspraken met Zwolle in het kader van Zwolle Kampen Netwerkstad. Ook met het ministerie van VROM en met de provincie Overijssel maakte Kampen afspraken over de woningbouw.

In IJsseldelta Noord zijn de ontwikkelingsmogelijkheden beperkt. Het Nationaal Landschap staat grootschalige verstedelijking hier niet toe. De gemeenteraad van Kampen wees dan ook het gebied over de Zwartendijk aan als plek waar nieuwe woningen komen.

Wonen en werken

Voorkeursrichting uitbreiding van de nieuwe woon- en werklocaties.

- ontwikkelingsrichting wonen
- ontwikkelingsrichting werken
- stationslocatie
- waterberging

Met de aanwijzing van de zuidelijke IJsseldelta als gebied voor wonen en werken wordt de druk op IJsseldelta Noord weggenomen. Zo ontstaat duidelijkheid en evenwicht tussen de hoogdynamische IJsseldelta Zuid en het principe van *behoud door ontwikkeling* in Noord.

Met duurzaam gebruik van de grondstoffen kan de woningbouw worden gekoppeld aan de aanleg van de bypass: vrijkomende grond van de bypass kan worden ingezet voor de verhoging van grond voor de woningbouw.

Wegenopgave: opwaardering van het wegennet

De N50 verbindt de A28 en A50 met Emmeloord in Flevoland. Op termijn wordt uitbreiding van de capaciteit voorzien van twee rijstroken naar drie of later vier. Bij de ontwikkeling van de bypass wordt daarmee rekening gehouden. Met een opwaardering wordt deze weg een belangrijke schakel in het Nederlandse wegennet.

De N307 van Kampen naar Dronten vormt een onderdeel van de N23, de route van Zwolle naar Alkmaar en Amsterdam. Ook hier wordt als toekomstbeeld voorzien in capaciteitsuitbreiding van twee rijstroken naar vier. De doelstelling van deze versterking wordt gesteund door de provincies Noord-Holland, Flevoland en Overijssel.

Wegen

Verzwarend van de tracés N50 en N307 met extra aandacht voor de kruispunten Roggebotsluis en de stationsknoop.

De passage over de Roggebotsluis wordt steeds vaker gevoeld als een knelpunt. Met aanpassing van de Roggebotsluis wordt integrale verbetering nagestreefd voor waterhuishouding-, vaar- en wegverkeer. Bij deze aanpassing wordt zoveel mogelijk geanticipeerd op het toekomstbeeld van de N23, de verdubbeling. Tegelijk wordt beoogd de kosten voor de latere verdubbeling zo beperkt mogelijk te houden.

Natuuropgave: versterken van de natuurwaarden

Met de ontwikkeling van de bypass ontstaat het natuurlijke beeld van een meerarmige rivierdelta. Deze rivierdelta biedt kansen voor de ontwikkeling van nieuwe natuur.

De Randmeren en de groen-blauwe IJssel van Arnhem tot Kampen behoren beide tot de Nationale Ecologische Hoofdstructuur. Centraal in de bypass ligt het bestaande natuurgebied De Enk, nu ongeveer 30 hectare groot. Dit behoort tot de Ecologische Hoofdstructuur. Bestaande plannen voorzien in uitbreiding van De Enk met nogmaals 30 hectare. Het Masterplan IJsseldelta Zuid gaat verder: met de bypass ontstaat een vrijwel aaneengesloten en verbonden areaal van zo'n 300 hectare nieuwe natuur. De bypass biedt nu de kans de ontbrekende schakel toe te voegen tussen de IJssel en de Randmeren.

Daarmee levert de bypass een belangrijke bijdrage aan de verbetering van het natte ecosysteem, wat uitstekend past in de *Europese Kaderrichtlijn Water* uit 2000. Bovendien draagt de uitbreiding van rietkragen in de bypass bij aan de Europese doelstellingen van *Natura 2000*-gebieden.

Natuur

Nieuwe natuur: de samenhang tussen de onderdelen versterken.

- natuurontwikkelingsgebied
- ontwikkelingsrichting natuurontwikkeling

Recreatie-opgave: ambities voor versterking van de recreatie

Kampen is een stad aan de IJssel. De relatie met de Randmeren is nog beperkt. Water- en verblijfsrecreatie zijn nog niet sterk ontwikkeld aan deze zijde.

De zuidelijke IJsseldelta biedt perspectieven voor de versterking van de recreatieve functies. De bypass sluit hier aan bij de recreatie-ontwikkeling van de Randmeren. De watersport biedt Kampen een nieuwe aantrekkelijke verbinding met de Randmeren, het IJsselmeer en de Friese watersportgebieden. Tegelijkertijd ontstaat de mogelijkheid van een rondje Kampen over het water.

De ontwikkeling van de bypass voorziet bovendien in een aantrekkelijk gebied voor de natuurliefhebber, een uitloophet voor Kampen.

Een fietsverbinding over de nieuwe sluis bij De Reeve versterkt de recreatieve vervlechting van de bosgebieden aan Flevolandse zijde met het recreatief uitloophet rondom Kampen aan de Overijsselse zijde.

Het gehele natuurgebied is beleefbaar en doordringbaar. Maar er is onderscheid in de wijze van toegankelijkheid en bevaarbaarheid. Door het gebied te zoneren komen er duidelijke verschillen. Op deze wijze worden intensieve en extensieve recreatie ruimtelijk worden gescheiden.

Bij de vormgeving van sluizen en bruggen in de Randmeren wordt rekening gehouden met de eisen voor de zogenaamde *Staannde mastroute*.

Recreatie

Ontwikkelen knooppunt waterrecreatie in combinatie met intensiveren vaarverbinding.

Aanleg stedelijke uitloophet in relatie tot de ontwikkelingsrichting van de verstedelijking.

- vaarroutes
- knooppunt waterrecreatie
- ontwikkelingszone recreatie
- stedelijk uitloophet

Nationaal en regionaal belang 3

Nationaal en regionaal belang

Alle beschreven ontwikkelingen en ambities komen samen in het gebied van IJsseldelta Zuid. Een overzicht van het nationaal en regionaal belang van de zuidelijke IJsseldelta.

Nationaal niveau

Het gebied IJsseldelta Zuid vormt een belangrijke schakel in nationale ontwikkelingen.

Veiligheid: de aanleg van de bypass draagt bij aan de nationale opgave ons land te beschermen tegen hoogwater. De aanleg is een uitwerking van de Planologische Kernbeslissing *Ruimte voor de Rivier*.

Mobiliteit: de Hanzelijn, de versterking van de infrastructuur met opwaardering van de N50 Kampen - Zwolle en de N307 Lelystad-Kampen dragen bij aan belangrijke noord-zuid en oost-west verbindingen binnen Nederland en de bereikbaarheid van het oosten en noorden van ons land.

Knooppunt Kampen

Op nationaal niveau komen verschillende netwerken samen: Kampen als knooppunt.

Natuur en milieu: de aanleg van de bypass is een potentiële schakel in de Ecologische Hoofdstructuur van ons land. Daarnaast draagt de ontwikkeling binnen de kaders van de *Europese Kaderrichtlijn Water* en de *Europese Vogel- en Habitatrichtlijnen* bij aan de Nederlandse inspanningen op het gebied van natuur en milieu.

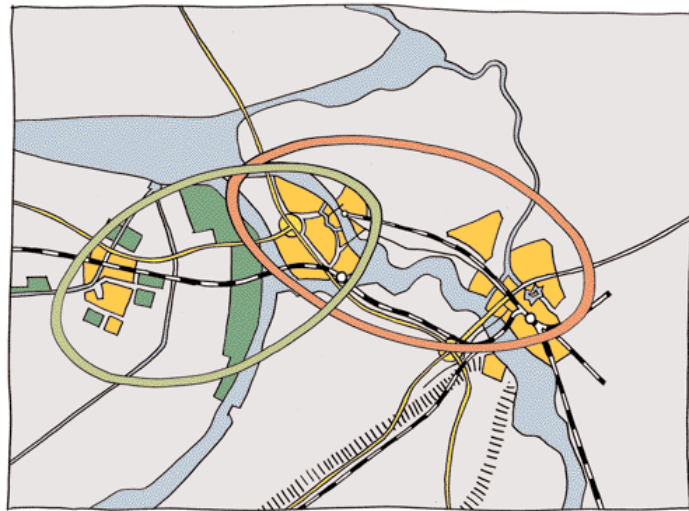
Economie: de ontwikkeling van IJsseldelta Zuid geeft ruimte aan de Nederlandse ambities zoals omschreven in de *Agenda Vitaal Platteland*.

Integrale gebiedsontwikkeling biedt nu de kans de nationale opgaven en ambities om te zetten in kansen om het gebied op regionaal niveau te ontwikkelen. IJsseldelta Zuid is van nationaal belang.

Regionaal niveau

Ook voor het regionaal belang zijn de ontwikkelingen in het gebied IJsseldelta Zuid cruciaal. Voor bewoners, ondernemers en recreanten ontstaat hier de kans een gevarieerd en compleet aanbod te ontwikkelen.

Zo zijn er perspectieven voor de werkgelegenheid. De stationsgebieden van Dronten, Kampen en Zwolle bieden hierbij kansen voor gecoördineerde ontwikkeling. Zwolle en Kampen legden daarover afspraken vast in het boegbeeldproject *Stationslocaties in de Netwerkstadvisie 2030*.

IJsseldelta Zuid heeft de kans een hoogwaardig woonmilieu aan en bij het water te ontwikkelen. Dit betekent een versterking van het woonaanbod: de Netwerkstad Zwolle.

Kampen beschikt nog niet over een dergelijk woonmilieu. Het versterkt de Netwerkstad als een aantrekkelijke vestigingsplaats.

De Hanzelijn en de opwaardering tot A50 en N23 bieden betere verbindingen tussen Dronten, Kampen en Zwolle. Daardoor wordt onderlinge uitwisseling aantrekkelijker. Cultuur, zorg, midden- en kleinbedrijf en onderwijs kunnen daarvan profiteren. Dronten en Kampen kunnen hun krachten bundelen om vanuit een groter schaalgewicht zorg- en onderwijsfuncties aan te trekken of te behouden.

De ontwikkeling van waterrecreatie in IJsseldelta Zuid versterkt de verbinding met de bestaande en nieuw te ontwikkelen watersportvoorzieningen in Dronten, denk aan Ketelhaven.

Opgaven IJsseldelta Zuid

- voorkeustracé bypass
- natuurontwikkelingsgebied
- Hanzelijn met station
- opwaarderen hoofdweg met knoop
- optimaliseren netwerk vaarrecreatie
- knooppunt waterrecreatie
- ontwikkelingszone recreatie
- stedelijk uitloopgebied
- ontwikkelingsrichting wonen
- ontwikkelingsrichting werken
- waterberging

Samen leggen alle noodzakelijke en gewenste ontwikkelingen een compacte en ingewikkelde claim op het gebied. Dit, terwijl de zuidelijke IJsseldelta beschikt over belangrijke kwaliteiten. Het is een historisch polderlandschap met oude dijkracés, boerderijen op terpen en kolken. Tegelijkertijd is het een vitaal landbouwgebied met een sociaal sterke dorpsgemeenschap van bewoners en boeren die door willen met hun bedrijf. In het kader van de agrarische structuurversterking is hier op dit moment een vrijwillige ruilverkaveling gaande.

Inpassen wensen en claims

Integrale gebiedsontwikkeling in IJsseldelta Zuid zorgt ervoor dat de grote variatie aan wensen en claims kan worden ingepast, waarbij de bestaande ruimtelijke kwaliteit verder wordt versterkt en nieuwe kansen worden gegrepen.

Bovendien zorgt de concentratie van de ontwikkelingen in dit zuidelijke deel van de IJsseldelta voor een verlichting van de ontwikkelingsdruk op IJsseldelta Noord. Daarmee wordt het Nationaal Landschap van IJsseldelta Noord ontzien.

Masterplan:

Water als bindende kracht

Het participatietraject leverde een breed gedragen uitgangspunt op voor het voorkeursscenario van de bypass. In juli 2005 werd het met brede steun vastgesteld in de gemeenteraden van Zwolle en Kampen en in de Provinciale Staten van Overijssel.

Uit de participatie bleek dat een waterrijke oplossing kan rekenen op de meeste steun van bewoners, natuurorganisaties, ondernemers en recreanten.

Water blijkt in al zijn facetten de bindende kracht te zijn in het project IJsseldelta Zuid. Allereerst in de vorm van de opdracht van het project: de strijd tegen extreme hoogwaters van de IJssel, waarvoor we met vereende krachten een oplossing vinden. En vervolgens als leidraad voor de ontwikkeling van optimale ruimtelijke, natuurlijke en economische perspectieven in de zuidelijke IJsseldelta.

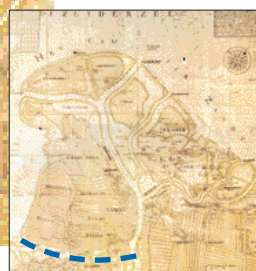
Zo is water ook de bindende kracht tussen verleden en toekomst: het landschap dat met zijn dijken, terpen en kolken alle kenmerken laat zien van het water als historische vormgever, krijgt nu het water terug als leidend principe. De nieuwe IJsseldelta brengt bovendien het historische beeld terug van de meerarmige IJsseldelta. Daarmee wordt respect betoond aan de historische kwaliteit van het landschap.

Opvallend is de grote veranderlijkheid maar ook continuïteit in de tijd. Hoewel rivierlopen voortdurend in betekenis veranderden, heeft het ontwerp van het masterplan veel verwantschap met het kaartbeeld uit 1724.

De IJsseldelta in 1724

Inzet: tracé bypass IJsseldelta Zuid 2006

Ruimtelijke strategie

Het ontwerp gaat uit van de kernkwaliteiten van deze regio. Deze liggen verankerd in het unieke karakter van dit gebied ten opzichte van de rest van Nederland. De basis voor deze kernkwaliteiten wordt onmiskenbaar gevormd door het deltalandschap.

Het blauwgroene netwerk vormt de continuïteit in het gebied en biedt vooral ruimte voor ecologische ontwikkelingen. Het netwerk in de IJsseldelta bestaat onder andere uit deels afgedamde rivierlopen en hun uiterwaarden, de Randmeren en het Vossemeer.

Het ontwikkelingsperspectief voor de delta is gebonden aan beperkingen. In IJsseldelta Noord begrenst het Nationaal Landschap de ontwikkelingsmogelijkheden van Kampen in oostelijke richting en van Zwolle in noordwestelijke richting. In IJsselmuiden is beperkte woningbouw mogelijk, maar van verstedelijking kan geen sprake zijn.

Project IJsseldelta

Project IJsseldelta met ten noorden van de IJssel het Nationaal Landschap IJsseldelta en in het zuiden de dynamiek van IJsseldelta Zuid.

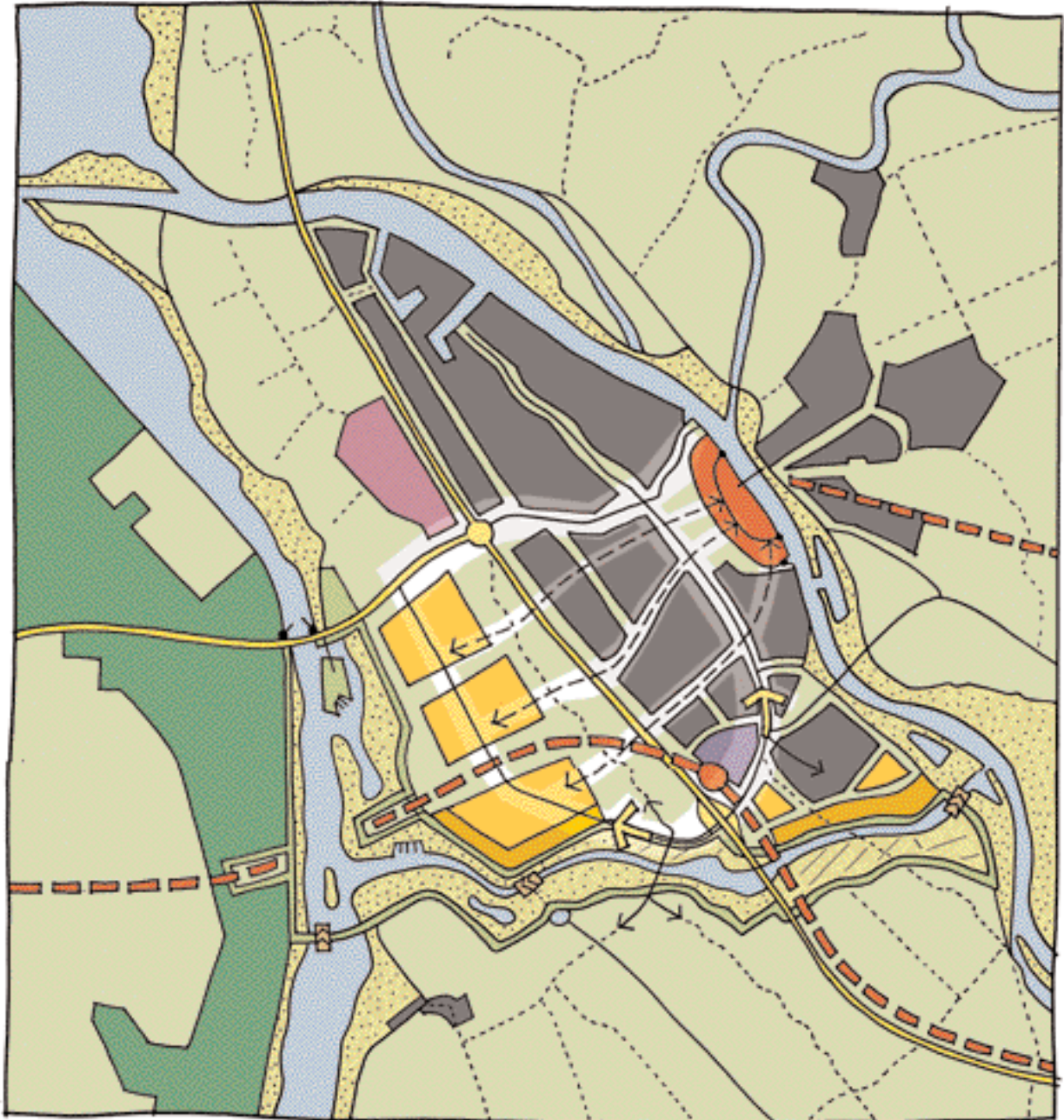

In de noordelijke IJsseldelta is gekozen voor behoud van het cultuurhistorisch waardevolle landschap als leidraad. In de bestaande plannen wordt de verstedelijkingscontour landschappelijk vastgelegd.

Wat betreft IJsseldelta Zuid: hier vormt de bypass een heldere structuurgrens tussen het zuidelijk gelegen landbouwproductiegebied en het grote Kampen, waar alle opgaven een plek vinden. Daarmee wordt de definitieve contour van Kampen en de bijbehorende stedelijke invloedssfeer bepaald.

Integrale gebiedsontwikkeling

IJsseldelta Zuid

water	nieuw woongebied
buitendijksgebied	nieuw werkgebied
dijken bypass	nieuwe stationsomgeving
sluis	hoofdwegen
stormkering	spoorlijn - Hanzelijn
bestaand stedelijk gebied	bos
bestaand centrumgebied	landbouwgebied

Het ontwerp voor dit deel van de IJsseldelta maakt optimaal gebruik van de al aanwezige kernkwaliteiten in het gebied. Zo ontstaat een combinatie waar water, natuur en infrastructuur integraal worden ingezet om een hoogwaardig milieu te scheppen voor wonen, werken en recreëren.

In het eindresultaat kan de waarde voor de regio Dronten, Kampen en Zwolle worden uitgedrukt in een unieke variatie van eigenschappen, zoals van sterk stedelijk naar landschappelijk, van nat naar droog, van intensieve bedrijvigheid naar extensieve landbouw, van stad naar natuur. Er ontstaat een historische schakel tussen de oude Hanzesteden Zwolle en Kampen aan de ene kant, en Dronten en het nieuwe land anderzijds.

Deze karakteristieken vormen de basis voor de wervende kracht van de regio: een zeer aantrekkelijk gebied voor wonen, werken en recreëren.

Hiermee voldoet het ontwerp aan de voorwaarden die zijn gesteld in de Zwolle Kampen Netwerkstadvisie: versterking van de economische structuur en een stevige impuls aan het voorzieningenniveau van de regio. De provincie Flevoland en Dronten kunnen aansluiting vinden bij deze regionale versterking

Er wordt een proces in gang gezet om deze versterking uit te breiden richting het nieuwe land, Dronten.

IJsseldelta Zuid in vogelvlucht gezien vanaf de Flevopolder

Het ontwerp van de bypass

Het centrale onderdeel van de gebiedsontwikkeling in IJsseldelta Zuid is de bypass. We gaan hier nader in op het ontwerp en op de wijze waarop dit een rol speelt in de integrale ontwikkeling van het gebied.

De bypass takt ten zuiden van Onderdijks af van de IJssel. Hij bestaat uit twee dijken, die het water in noodgevallen van de IJssel naar het IJsselmeer kunnen leiden. Bij de IJssel komt een inlaat, bij de huidige Roggebotsluis komt een grotere uitlaat. De ruimte tussen de dijken wordt grotendeels ingericht als natuurgebied, met mogelijkheden voor waterrecreatie. De bypass is bevaarbaar voor recreatievaart van IJssel naar Randmeren en terug. Beheer is daarbij noodzakelijk om ervoor te zorgen dat het gebied blijft voldoen aan de hydraulische randvoorwaarden.

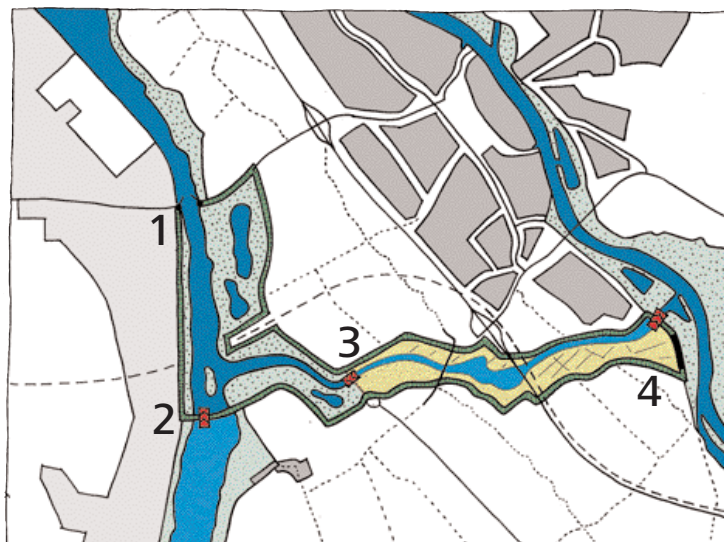
De bypass staat niet in directe open verbinding met de IJssel. Alleen bij hoog water loopt het water van de IJssel de bypass in. Naast de inlaat komt een schutsluis voor recreatief scheepvaartverkeer. Recreatievaart kan er dus altijd in en uit. De vaardiepte zal ongeveer twee meter bedragen, de vrije hoogte onder kunstwerken vier meter.

Sluizen en keringen

Ten zuiden van de Roggebotsluis komt de bypass uit in het huidige Drontermeer. De bypass volgt daarmee een zo kort mogelijke route. Bij hoogwater moet het water van de IJssel naar het IJsselmeer worden geleid. Daarom komt er een schutsluis juist ten zuiden van het eilandje De Reeve. Het water van de IJssel kan dan niet naar het zuiden stromen bij hoog water.

Sluizen en keringen

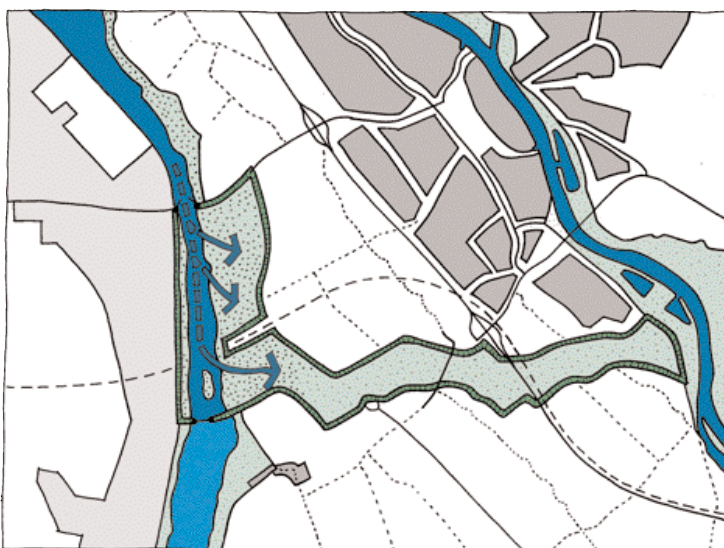
1. Keersluis / stormkeringing bij Roggebot
2. Schutsluis bij De Reve
3. Schutsluis bij de Molenkolk
4. Inlaat en schutsluis bij Ouderdijs

Variërend waterpeil

De huidige Roggebotsluis wordt verbreed om het water door te kunnen laten. Die nieuwe sluis staat altijd open, behalve bij hevige storm op het IJsselmeer, eenmaal per tien jaar. In dat geval dient de sluis als keersluis. Door de open verbinding met het IJsselmeer zal de waterstand in de bypass kunnen variëren, afhankelijk van de wind. De wind stuwt namelijk af en toe het water van het IJsselmeer op richting IJsseldelta. Dat geeft een variërend waterpeil, waarmee de natuurontwikkeling is gediend. Delta's worden immers gekenmerkt door wisselingen in waterpeil.

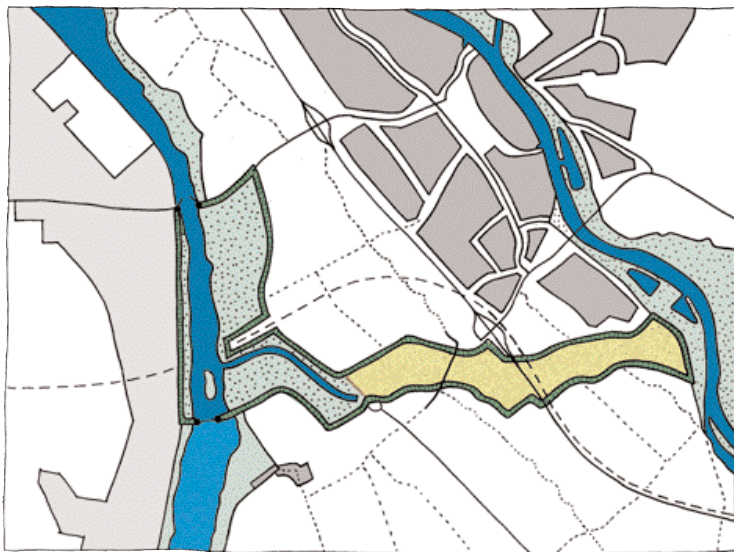
Variërend waterpeil

Afsluitbaarheid van de Roggebotsluis betekent aan de andere kant dat echte storm geen vat heeft op de bypass. De dijken langs de bypass kunnen relatief lager worden ontworpen. De dijkhoogte varieert van globaal 3,5 meter bij het Drontermeer tot globaal 4,5 meter nabij de IJssel.

Polderpeil

De bypass is niet waterdicht te maken als het water er even hoog zou staan als in het Randmeer. Omdat het omringende land deels lager ligt dan het waterpeil van de Randmeren zou dat betekenen dat het water uit de bypass naar het omringende land lekt. Door deze kwel stijgt het grondwaterpeil rondom. Dat is ongewenst. Daarom is ervoor gekozen een deel van de bypass een verlaagd waterpeil te geven. Zo treedt er geen noemenswaardige kwel op in de omgeving.

Polderpeil

Enkele malen per jaar, tijdens perioden met harde wind en dus opwaaiing van water in het IJsselmeer, loopt dit lagere deel van de bypass onder tot het niveau van het randmeer. Na een aantal dagen wordt het waterpeil dan weer verlaagd door bemaling. Hetzelfde gebeurt bij extreem hoogwater op de IJssel.

Aan beide zijden van de bypass komt een schutsluis voor recreatief verkeer. De sluis aan de zijde van het Drontermeer wordt iets landinwaarts geschoven. Tussen het Drontermeer en de ingang van de bypass kan de kweldruk toenemen. Dit is beheersbaar en met technische maatregelen te ondervangen.

Natuur en recreatie

De bypass is van IJssel naar randmeer bevaarbaar voor recreatieve vaartuigen. Er komt aan de zijde van de nieuwe woonwijk van Kampen een vaargeul van 2 meter diep. Natuur en recreatie kunnen hier prima samengaan. Grote delen zijn altijd diep of ondiep water, met rietkragen, andere delen zijn moerassig, of begraasd of gemaaid weiland. In de luwten langs randen is ooibos mogelijk.

De inrichting van de bypass laat de overgang van landschappen in het mondingsgebied van de IJssel zien. Dichtbij de instroom liggen relatief droge natuurlijke graslanden. In het centrale deel van de bypass liggen nattere graslanden die doorsneden worden door een netwerk van waterlopen en plassen, zoals De Enk. In de luwten is daarnaast ruimte voor rietmoeras. Dichtbij de uitstroom gaan de fijn vertakte waterlopen geleidelijk over in groter open water en moerasgebied, in aansluiting op het vergrote Vossemeer. Landschappelijk ontstaat het beeld van een rivierarm met rietkragen, graslanden als uiterwaarden, aangesloten en geïsoleerde waterplassen en incidenteel opgaande begroeiing.

Voor de bevaarbaarheid worden twee schutsluizen toegevoegd: één bij de IJssel en een tweede bij de overgang van randmeer naar bypass.

Natuur en recreatie

	mogelijkheden recreatief gebruik
	vaarroute
	fietsroute/voetpad nieuw
	fietsroute/voetpad bestaand
	struweel
	gras, extensief beheer/gebruik
	gras, intensief beheer/gebruik
	moeras
	moeras/waterriet
	water, zelfstandig gereguleerd peil
	water, peil IJssel - Vossemeer
	karakteristieke vogelsoort

Natuurlijke scheiding

Door de bypass komt Kampen min of meer weer op een eiland te liggen. Het tracé van de bypass komt voor een belangrijk deel overeen met de voormalige Reeve die vanaf Zuiderzee tot aan De Enk ongeveer dezelfde vorm had. Ten noorden van die voormalige Reeve was alle veen verdwenen door de talloze overstromingen. Ten zuiden van De Reeve was en is het veen intact. Het tracé van de bypass valt daardoor samen met de landschappelijke overgang tussen het veen van Kamperveen en zand-klei van Kampereiland.

Met de bypass ontstaat dan ook een volkomen natuurlijke scheiding tussen het agrarisch gebied van Kamperveen en de stedelijke ontwikkelingen op het nieuwe Kampereiland. Daarmee vormt de bypass een natuurlijke grens die past in de totale gebiedsontwikkeling van IJsseldelta.

Innovatieve woonvormen

De aanleg van de bypass biedt unieke kansen voor de ontwikkeling van een kwalitatief hoogwaardig en bijzonder woonmilieu. Met een evenwichtige landschappelijke inpassing kunnen innovatieve woonvormen, inspeliend op de mogelijkheden van het water, bijdragen aan de ruimtelijke kwaliteit van het gebied.

De netwerkstad Zwolle Kampen kan hier een onderscheidend woonmilieu ontwikkelen, met een wervende kracht in de wijde regio.

Zo zou met een dijkeruglegging in de toekomst ruimte ontstaan woningen op terpen in de bypass. Een mogelijkheid waarover niet wordt besloten in het kader van dit masterplan. Zie hiervoor ook het hoofdstuk Varianten.

Bypass en recreatie

De bypass en het aansluitende randmeer bieden kansen voor de ontwikkeling van recreatie. Waterrecreatie en recreatie voor de aangrenzende bewoners. Het gebied tussen Buitendijksweg en Drontermeer zal deels worden verlaagd waardoor 100 hectare nieuwe waternatuur ontstaat.

In de omgeving van de Roggebotsluis, nabij 't Haasje kan ruimte worden geboden voor het ontwikkelen van recreatie. Een ander deel kan worden gereserveerd voor de ontwikkeling van nieuwe natuur.

De bewoners, agrarische structuur en de dorpskernen

Tijdens het participatietraject werd duidelijk dat het project IJsseldelta Zuid kansen biedt voor de versterking van de agrarische structuur en van de voorzieningen in de dorpskernen. De bewoners en de agrariërs hier hebben het meest te maken met de aanleg van de bypass.

Provinciale Staten van Overijssel en de gemeenteraad van Kampen legden met de kaderstellende bouwstenen vast dat er goede afspraken worden gemaakt met bewoners en agrariërs. Deze zijn onontbeerlijk voor het draagvlak onder de betrokkenen, en dus voor het succes van het masterplan.

Er is toekomst voor sterke en levensvatbare agrarische bedrijven in de IJsseldelta. Daarbij is schaalvergroting gewenst. Het project IJsseldelta biedt nu de kans koude sanering te vermijden. De agrariërs die hun bedrijf willen beëindigen ontvangen een persoonlijk gerichte ondersteuning. Bij de keuze voor verplaatsing van het bedrijf ontvangt de agrariër gerichte en persoonlijke ondersteuning. In dit geval zal de financiële compensatie worden gebaseerd op de waarde van het bedrijf, waarbij de kosten van de verplaatsing zullen worden betrokken, en voor iedere individuele situatie maatwerk plaatsvindt.

Zo komt grond vrij, waarmee schaalvergroting en een optimale structuur kan worden verwezenlijkt, met plaats voor bedrijven met toekomstperspectieven. Daarmee geeft dit project een onmisbare impuls aan blijvende en sterke landbouw in dit gebied.

Omdat veel landbouwgrond plaatsmaakt voor natuurlandschap wordt ernaar gestreefd agrariërs te laten deelnemen aan natuur- en landschapsbeheer. Bovendien wordt ervoor gezorgd dat nieuwe natuur geen schaduwwerking afgeeft in de richting van landbouwgebied.

Er worden financiële voorzieningen getroffen voor die agrarische ondernemers die hun grondgebied of een deel van hun grondgebied in het gebied van de bypass hebben. Daarnaast wordt een gebiedsmakelaar aangesteld in de IJsseldelta, die transacties voorbereidt en begeleidt.

De gebiedsmakelaar begeleidt bovendien het vrijwillige ruilverkavelingsproces, dat ervoor zorgt dat levensvatbare bedrijven de schaalvergroting kunnen bereiken die nodig is om de toekomstige vitaliteit van het bedrijf te waarborgen.

In de Overijsselse dorpskernen wordt beperkte woningbouw mogelijk gemaakt, die nodig is om de sociale structuur en de voorzieningenniveau van de dorpskernen te versterken. Er wordt bovendien een alternatieve plek geboden voor de bewoners uit de gemeenschap die voor de aanleg van de bypass moeten wijken. Dit is in overeenstemming met het beleid van de Provincie Overijssel (*Handreiking en Beoordeling Ruimtelijke Plannen*, februari 2003). Het beleid schrijft voor dat er geen nieuwe burgerwoningen in het buitengebied bijgebouwd mogen worden, tenzij deze bestemd zijn voor diegenen waarvan de woning voor de aanleg van infrastructurele werken moet wijken. De bypass is een voorbeeld van een infrastructureel werk. De locatie van de nieuwe woning moet zoveel mogelijk aansluiting vinden bij de structuur van het landschap.

Bovendien is besloten het gemeenschapscentrum De Veenhof in Kamperveen een financiële impuls te geven om de toekomst van de dorpsvoorzieningen te waarborgen.

Economische perspectieven

6

De gebiedsontwikkeling IJsseldelta Zuid heeft een positief effect op de regionale en lokale economie. De gebiedsontwikkeling levert extra werk op. Dat geldt zowel voor tijdelijk werk bij de aanleg van de bypass en de ontwikkeling van de woningbouw, als voor een permanente vergroting van de werkgelegenheid.

De sociaal-economische effecten zijn in beeld gebracht. Afhankelijk van nadere keuzes voor de invulling van het gebied IJsseldelta Zuid zijn de volgende effecten te voorzien:

- een financiële impuls van 800 tot 1400 miljoen euro Schatting van de directe tijdelijke werkgelegenheid gedurende de ontwerp- en realisatiefase van het project: 4900 tot 8600 arbeidsplaatsen. Indirect, via toeleverende bedrijven: 3700 tot 6400 arbeidsplaatsen.
- Schatting van het blijvende bruto werkgelegenheidseffect voor het gebied Kampen Zuid: 2400 tot 3300 voltijdbanen per jaar, afhankelijk van keuzes over de invulling van enkele locaties.
- Een deel van dit werkgelegenheidseffect komt bovenop het perspectief van de netwerkstad Zwolle Kampen. Dit betekent een structureel effect van maximaal 500 tot 700 voltijdbanen, werk voor 650 tot 950 personen.

Overige economisch relevante effecten:

- reistijdwinst als gevolg van de verbeterde bereikbaarheid
- versterking van het toeristisch recreatief potentieel
- verbetering van het imago van de regio als woon-, werk- en leefomgeving
- bijdrage aan vitaliteit van de regio
- katalysator voor andere investeringen in onroerend goed.

Aspecten van het masterplan

7

Uitvoering van het masterplan brengt ingrijpende gevolgen met zich mee. De meerwaarde en de minnen van het plan zetten we hier voor u op een rij.

Indicatie oppervlakte*			
De totale bypass	circa	840	ha
Hiervan beslaat het bestaande Drontermeer	circa	200	ha
De woonterpen (optioneel)	circa	120	ha
Netto gebied bypass	circa	520	ha
Dit wordt ingericht als:			
Dijken	circa	118	ha
Diep water / vaargeul	circa	51	ha
Ondiep water	circa	93	ha
Riet	circa	83	ha
Gras	circa	134	ha
Struweel	circa	41	ha
		520	ha
* bij verdere uitwerking zijn wijzigingen mogelijk			

De plussen en minnen op een rij.		
Aspect	Plus	min
Veiligheid bij extreem hoogwater	veiligheid bij extreem hoogwater 1/2000 per jaar. Door de bypass kan is de IJsseldelta beveiligd bij hoogwater van meer dan 16.000 kuub per seconde bij Lobith	
Natuur en milieu	positieve bijdrage aan de instandhoudings-doelen van Natura 2000: ■ substantiële uitbreiding van de rietkragen langs het Vossemeer ■ uitbreiding habitat voor vogelfauna, zoals grote karekiet, snor en roerdomp nieuwe natte verbinding met uitwisselingskansen voor zaden, vissen, amfibieën en watervogels, belangrijke nieuwe schakel in de Ecologische Hoofdstructuur uitbreiding met ondiep water, kansen voor oppervlaktewaterplanten, uitbreiding van moeras, struweel en ruigte binnen de bypass.	[NB: Voor alle minpunten geldt de verplichting compensatie te vinden] vermindering rietkragen bij uitmonding bypass in verlengde Vossemeer vermindering weidegrond, met vermindering van het areaal voor de weidevogels. verkleining oppervlakte van relatief schoon water Drontermeer, verkleining areaal kranswieren doorsnijding natuurgebied De Enk met watergeul
Landschappelijke kwaliteit	opening Kampen in de richting van Vossemeer nieuwe rivier met kansen voor integratie van water, wonen, recreatie en natuur grotere variatie in soorten landschap (water, moeras, landbouwgrond) dynamiek van waterstand in een deel van het landschap	de beperkingen van de infrastructuurele werken verstedelijking aanleg of aanpassing van de dijken
Kracht agrarische structuur en plattelandskernen	afspraken zorgen ervoor dat de agrariërs goed worden gecompenseerd de bypass en de dijken ervan vormen een barrière tegen de verdere verstedelijking vanuit Kampen de Overijsselse dorpskernen krijgen toestemming beperkt woningen te bouwen voor eigen bewoners ondersteuning structuur voorzieningen (kerk, onderwijs, buurtcentrum)	verkleining van de landbouw-oppervlakte versterking van isolatie ten opzichte van de stad Kampen

Aspect	Plus	min
Economische effecten	versterking stedelijke voorzieningen in Kampen uitbreidingsmogelijkheden vanuit Kampen nieuwe en meer gevarieerde bedrijvigheid Stationsomgeving aantrekkingskracht recreatie, met kansen voor recreatiebedrijvigheid voor bijvoorbeeld watersporters, voor dit gebied en voor de oevers van Flevoland versterking agrarische structuur versterking draagvlak midden en kleinbedrijf Kampen bijzonder en zeer attractief woonmilieu waardoor de regio meer aantrekkingskracht heeft voor bedrijven en personen die een bijzonder vestigingsmilieu zoeken.	verlies landbouwgrond
Aspecten watersysteem	Apart peil voor zuidelijk deel bypass voorkomt kwel binnendijs	

Gebiedsontwikkeling

De stappen

8

De realisering van het eindbeeld uit het masterplan voor IJsseldelta Zuid heeft een looptijd van 25 jaar, van 2006 tot 2030. De onderdelen worden in stappen uitgevoerd. De Hanzespoorlijn is volgens planning in 2012 klaar, en wordt in 2013 in gebruik genomen. De bypass moet in 2015 functioneel zijn.

De woningbouw strekt zich uit over een langere periode. Om zicht te geven op de volgorde is deze indicatieve planning opgesteld.

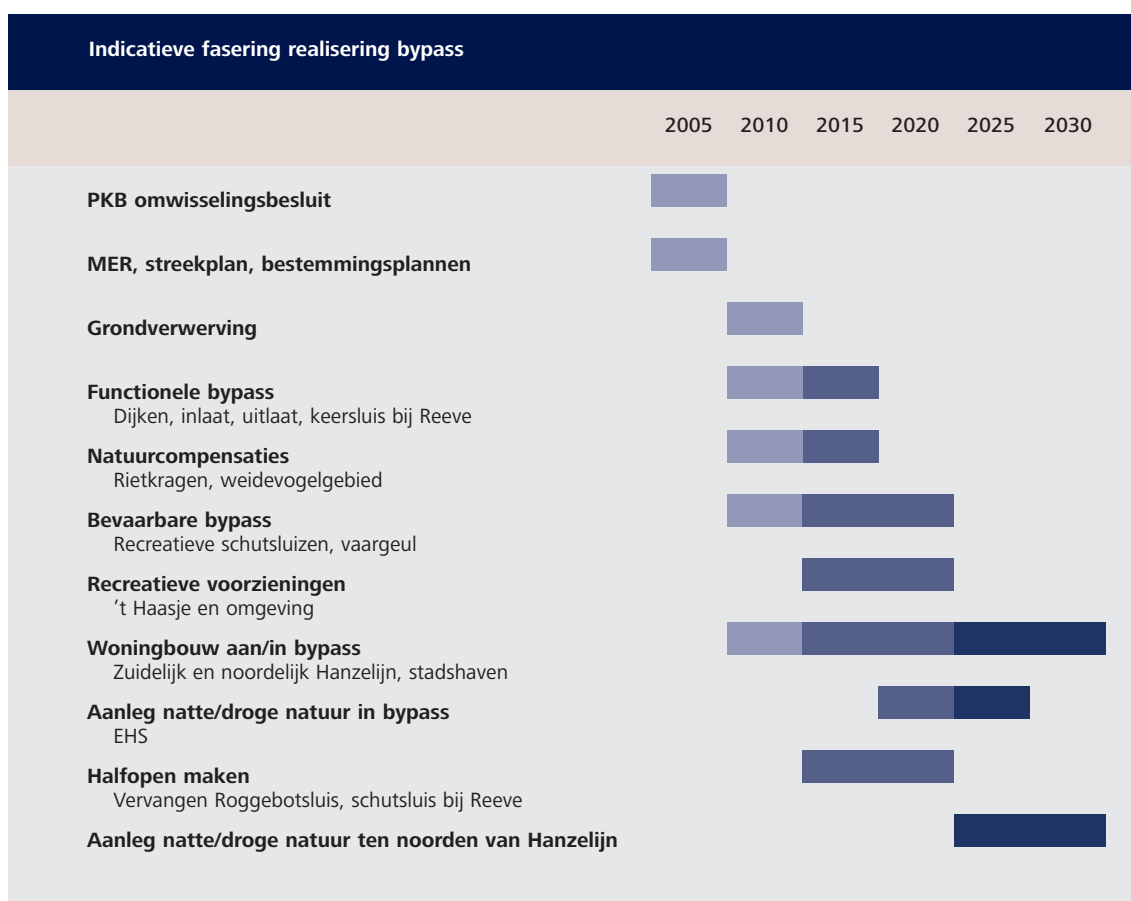
Bypass

De stappen

9

De ontwikkelingen in de zuidelijke IJsseldelta vinden hun focus in de aanleg van de bypass. Het eindbeeld uit het masterplan wordt bereikt in stappen.

Dit eindbeeld is te bereiken volgens deze indicatieve planning.

De bypass moet compleet zijn aangelegd om functioneel te kunnen zijn. Het vernieuwen van de huidige keer- en spuisluis Roggebotsluis is daarvan een integraal onderdeel. Leidraad hiervoor is ten eerste 2015 als moment van ingebruikname, of zoveel later als door het Rijk toegestaan. En daarnaast dat de sluis de afvoercapaciteit heeft die overeenkomt met 16000 kuub bij Lobith. De aanpak van de gehele knoop rond de Roggebotsluis zal nader worden uitgewerkt.

De complete realisatie van de bypass vergt ook een volledige financiering. Het zoeken van de dekking daarvoor is een opgave voor de volgende periode.

Financiering

Financiering

Er is nog geen definitieve financiële opzet voor de totale gebiedsontwikkeling van IJsseldelta Zuid.

De stedelijke uitbreiding van Kampen krijgt een eigen exploitatie-opzet. Hanzelijn en N50 worden volledig door het rijk gefinancierd, behalve de aanpassing aan de knoop, die door rijk en provincie gezamenlijk zijn gefinancierd. Voor de bypass wordt hierna een aparte kostenopzet weergegeven. De getallen zijn afgerond.

In het financiële overzicht is nog geen rekening gehouden met de mogelijkheden die de nieuwe *Wet op de ruimtelijke ordening* en de *grondexploitatiewetgeving* zullen bieden.

De totale bypass kost volgens huidig inzicht 300 miljoen euro, met een bandbreedte van 20 procent naar boven en beneden. Voor dat bedrag kan de hele bypass worden gerealiseerd, met voorzieningen voor natuur, recreatie en scheepvaart. Om inzicht te geven in de opbouw wordt het bedrag hierna uitgesplitst.

De kostenopzet is gemaakt volgens een modulaire opbouw. Eerst de berekening wat de meest simpele groene bypass zou kosten. Vervolgens de maatregelen die toegevoegd kunnen worden, en de kosten. In het najaar van 2006 wordt een maatschappelijke kosten-baten analyse opgesteld van de ontwikkeling van IJsseldelta Zuid.

Het bedrag van 300 miljoen euro is samengesteld uit de volgende componenten (in miljoenen euro):

Aanleg van een groene bypass (grondverwerving, dijken, weiland tussen de dijken, viaduct in hanzelijn en N50, met een zo eenvoudig mogelijke inlaat en uitlaat)	€ 193
Daarbinnen toevoegen van een recreatieve vaarverbinding (2 meter diep), met een sluis voor recreatievaart aan begin en eind	+ € 14
Daarbinnen inrichten van natte en droge natuur	+ € 11
Daarbinnen upgraden van meest eenvoudige in- en uitlaat naar een in- en uitlaat met verwijderbare schotten	+ € 13
Daarbinnen vervangen van de huidige afsluiting bij de Roggebotsluis door een nieuwe brede stormkering, en een nieuwe klapbrug waardoor de bypass "halfopen" wordt en er geen belemmeringen voor de beroepsvaart ontstaan	+ € 48
Overige kosten, raming	€ 21
Totaal	€ 300
met 20% marge	€240-360

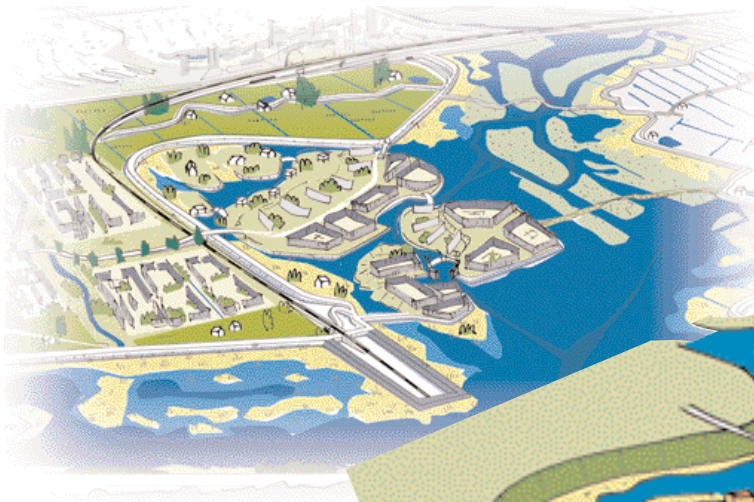
Varianten

Varianten

Het masterplan laat ruimte voor meer gedetailleerde invulling. Zo zijn er varianten genoemd voor de innovatieve woningbouw en voor woningbouw bij Onderdijs en de Noordwendige dijk.

Verbrede bypass

Met een teruglegging van de dijk aan de noordzijde van de bypass tot tegen de spoorlijn ontstaat er een bredere bypass. Hier bestaat de mogelijkheid hoogwaardige woningen te ontwikkelen op terpen. Op deze wijze zou een woonmilieu worden gevestigd dat uniek is in Nederland en waarvan een sterk wervende werking uitgaat voor de regio Zwolle Kampen. Deze aantrekkingskracht biedt kansen voor versterking van het voorzieningen-niveau van Kampen.

Met wonen op terpen ontstaat een open stadsfront in de richting van de bypass.

Maatwerk

Ook wat betreft woningbouw bij Onderdijs en aan de Noordwendige dijk voorziet het masterplan in de mogelijkheid maatwerk te leveren. Dit betekent dat de ligging van de bypass kan worden gevoegd aan de plannen die ter plaatse worden ontwikkeld.

Bijlagen

Bijlagen

Bijlage 1 Sfeerbeelden IJsseldelta Zuid

Wonen in IJsseldelta Zuid

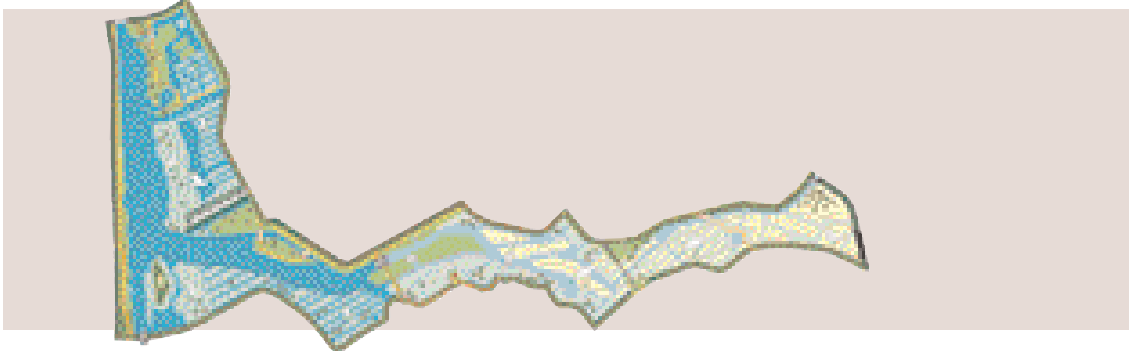

Recreëren in IJsseldelta Zuid

Bijlage 2 Impressie milieutypen in de IJsseldelta Zuid

Overzicht milieutypen

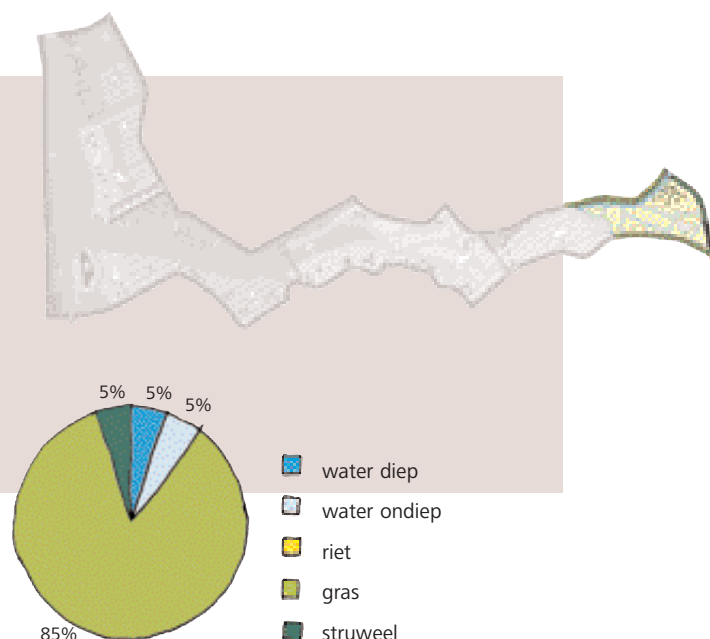
Het is mogelijk verschillende milieutypen te ontwikkelen. Hieronder ziet u een mogelijke uitwerking in een zestal deelgebieden: Onderdijs, Koerskolk, De Enk, Molenkolk, Reeve en het Haasje.

Ecologische typering per deelgebied.

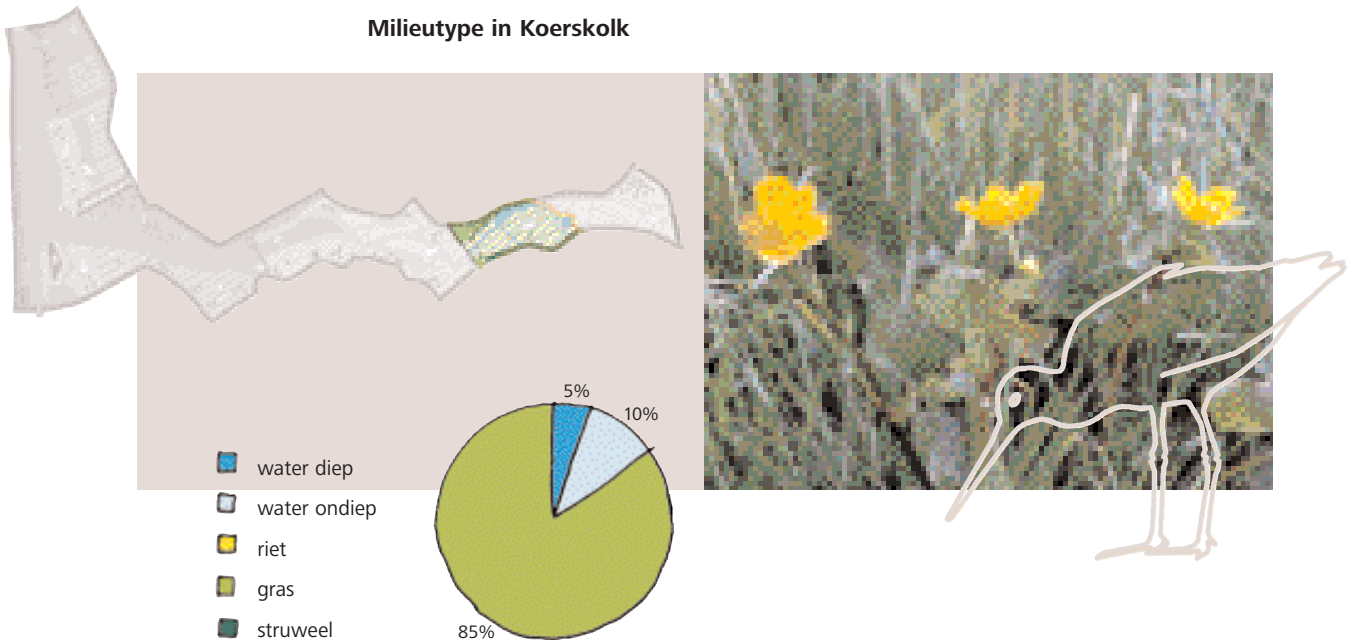
Onderdijs

Het gebied Onderdijs ligt grotendeels op de oeverwal van de IJssel. Het landschappelijk karakter sluit aan bij dat van het IJssellandschap. Op dit moment heeft het gebied betekenis als weidevogelgebied. In de nieuwe situatie kan die betekenis in stand blijven en door een extensiever beheer (minder bemesting, later maaien of weiden) worden versterkt. Mogelijk kan op hogere en drogere delen struweel tot ontwikkeling komen. Soorten als kievit, scholekster, en op de lagere plekken ook grutto zullen hier in grotere dichtheden kunnen voorkomen. Een extensiever beheer leidt ook tot een meer soortenrijke grasmatten. Het zullen naar verwachting vooral soorten uit het voor het rivierengebied kenmerkende Glanshaververbond zijn die zich hier zullen manifesteren.

Milieutype in Onderdijs

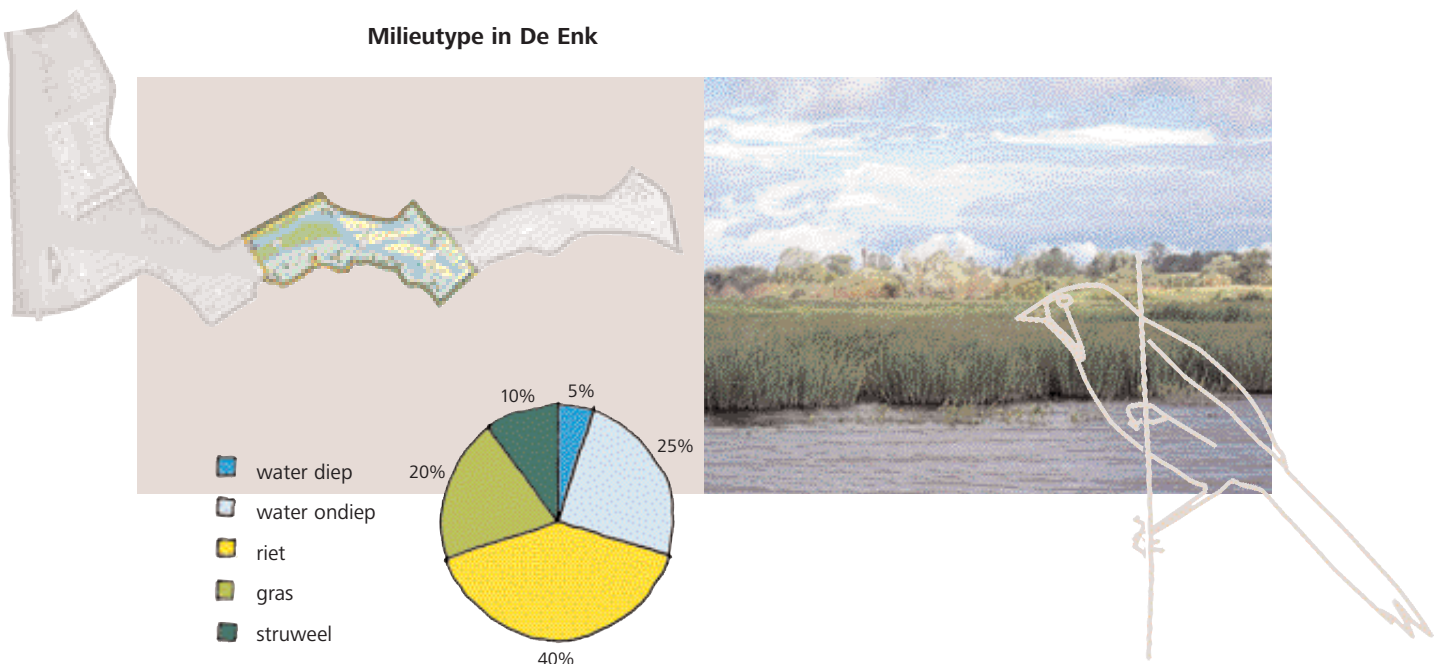
Milieutype in Koerskolk

Koerskolk

Het gebied Koerskolk ligt in het polderlandschap op de overgang van klei naar veen. Het huidige karakter van het gebied blijft in de nieuwe situatie in stand en wordt verder versterkt, onder meer door een iets hoger slootpeil en door een wat grotere oppervlakte ondiep water, in de vorm van natuurlijke oevers van de vaargeul in de bypass en lokale kolkjes. Veruit het grootste deel van het gebied blijft grasland, maar het zal extensiever worden beheerd. Dit biedt kansen voor vestiging van meer kritische soorten weidevogels zoals tureluur, watersnip en zomertaling. De grasmatten kunnen zich ontwikkelen in de richting van een vochtig Dotterbloemgrasland.

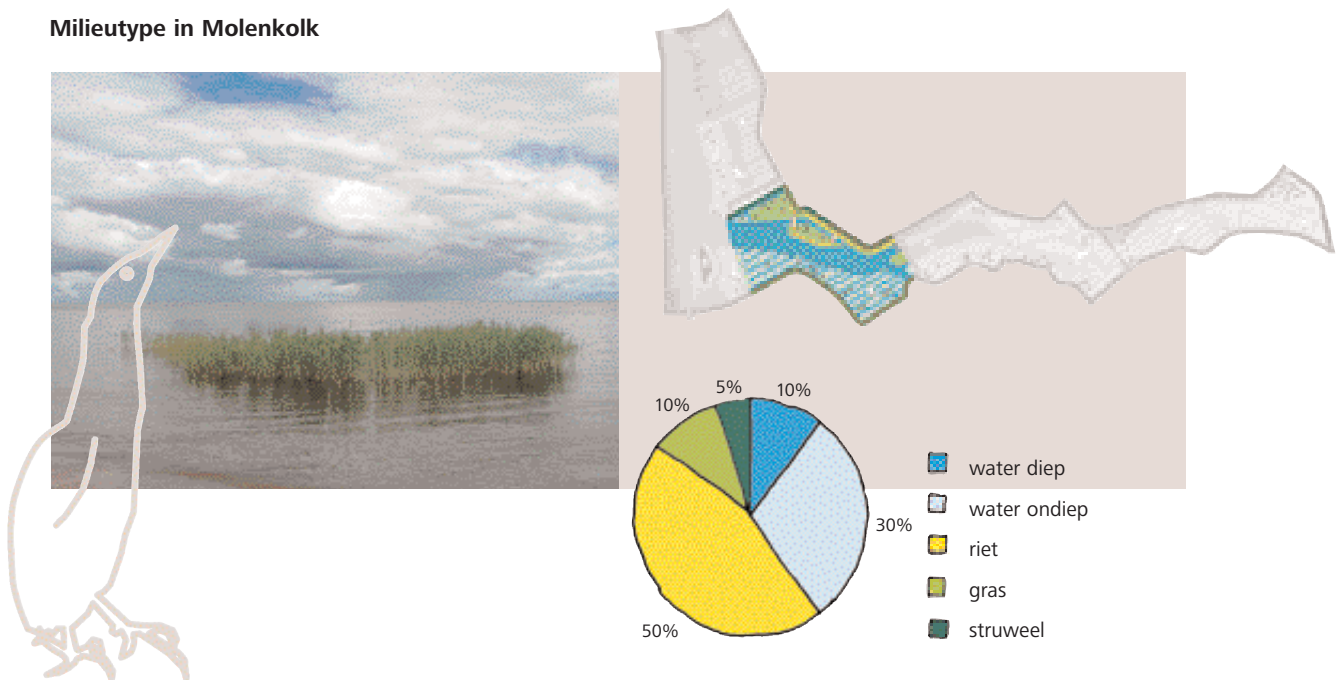
Milieutype in De Enk

De Enk

Het gebied De Enk is het centrale, venige deel van de bypass, waarin ook het gelijknamige natuurgebied ligt. In de nieuwe situatie zal het karakter van het gebied ingrijpend veranderen. Het landschapsbeeld zal worden bepaald door relatief grote oppervlakten rietmoeras en ondiep open water en aan weerskanten van de vaargeul – vanwege hydraulische randvoorwaarden- pleksgewijs grasland. In dit gebied kunnen vegetaties van het Rietverbond en het Mattenbiesverbond tot ontwikkeling komen. Door een mozaïekachtig beheer van begrazing of maaien komt een afwisseling van oud en nieuw riet tot stand. Dit is gunstig voor de aanwezigheid van moerasvogels, zoals baardmannetje. Deze inrichting biedt voldoende ruimte om de fysieke aantasting van De Enk als gevolg van doorsnijding met de bypass te compenseren en daarnaast een aanzienlijke oppervlakte nieuwe natuur te realiseren.

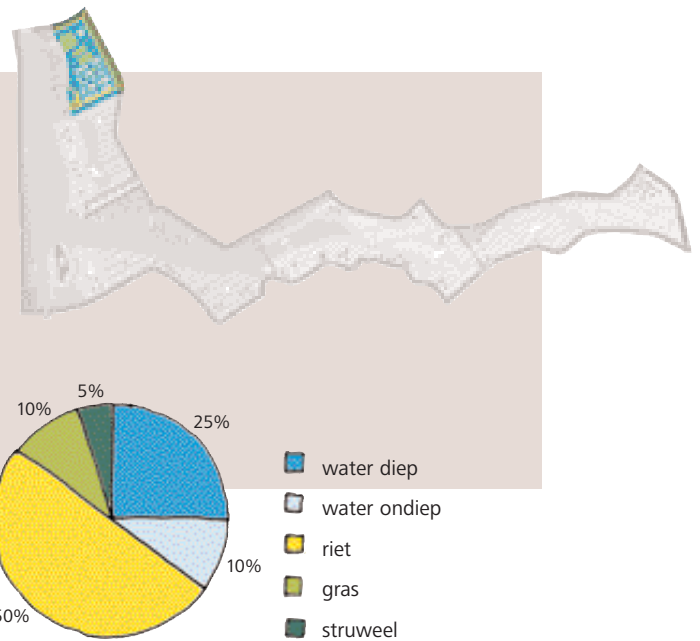
Milieutype in Molenkolk

Molenkolk

Het gebied rond de Molenkolk sluit ecologisch en landschappelijk gezien aan bij het Verlengde Vossemeer. Vanwege de open verbinding met het Vossemeer manifesteert zich winddynamiek in dit deelgebied. Landschappelijk vormt het gebied een eenheid met het verlengde Drontermeer vanwege de aanwezigheid van een relatief grote oppervlakte ondiep open water, vooral in het westelijk deel van dit deelgebied en vanwege de grote oppervlakte riet. Het ondiepe open water biedt kansen voor de ontwikkeling van fonteinkruidvegetaties, van belang als voedselbron voor pleisterende watervogels, en in de overgang naar de oevers komen – afhankelijk van de ligging ten opzichte van de overheersende windrichting - verschillende typen verlandingsvegetatie tot ontwikkeling. Op aan de wind liggende oevers met diep water ontstaan goede condities voor waterriet. Dit open riettype biedt kansen voor de uitbreiding van broedterritoria van roerdomp en grote karekiet. Op stroomluwe plekken in de bypass kan struweel tot ontwikkeling komen. Langs de vaargeul ligt vanwege de hydraulische randvoorwaarden pleksgewijs grasland dat extensief wordt beheerd.

Milieutype in Het Haasje

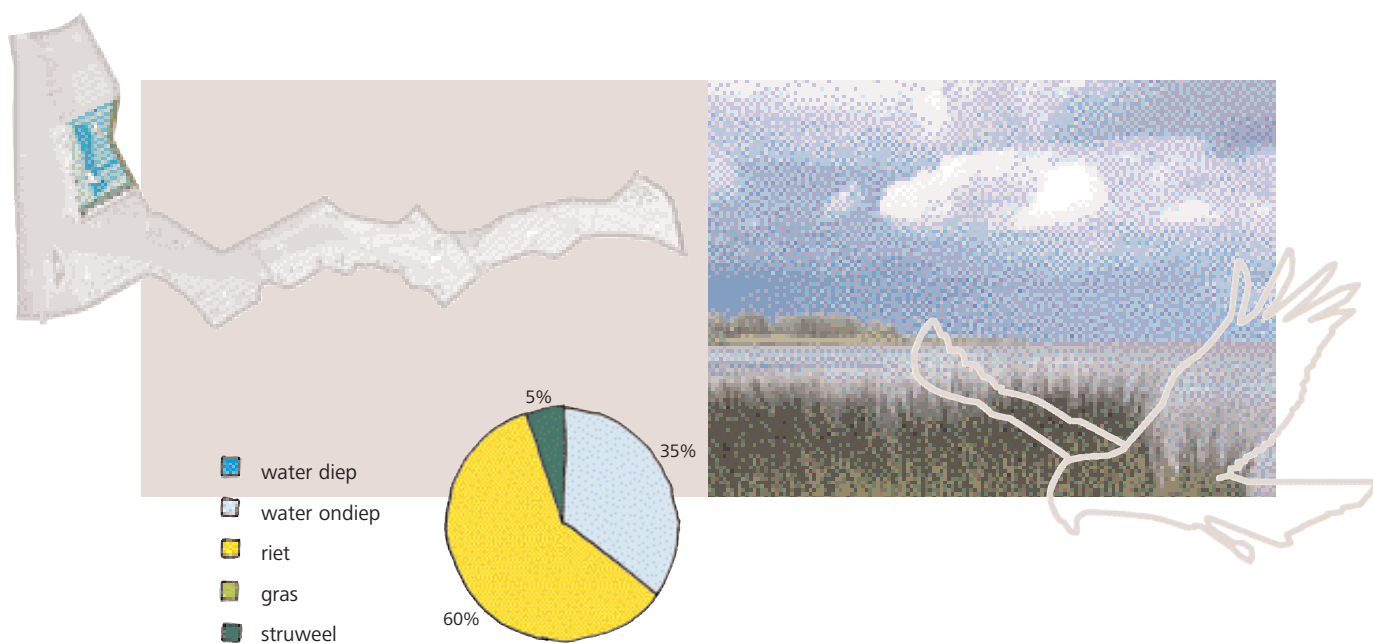
Het Haasje

Het gebied rond Het Haasje sluit landschappelijk gezien aan bij het Verlengde Vossemeer, vanwege de open verbinding met het Vossemeer, de aanwezigheid van open water en van rietvegetaties. Het deelgebied krijgt anders dan de andere deelgebieden een wat zwaardere recreatiefunctie, maar uitsluitend voor extensieve recreatie (intensieve recreatie concentreert zich rondom het Haasje). Te denken valt aan een natuurkampeerterrein, aan aanlegmogelijkheden voor kano's en kleine zeilschepen in combinatie met rust- en picknickgelegenheden en aan enkele laarzenpaden. Naar verwachting zullen natuurwaarden in dit deelgebied minder tot ontwikkeling komen dan in de overige deelgebieden binnen de bypass.

De Reve

Deelgebied De Reve sluit evenals deelgebieden Molenkolk en Het Haasje aan bij het Verlengde Vossemeer. Anders dan deelgebied De Reve ligt hier een accent op natuur. Ondiep water (met ontwikkeling van fonteinkruidvegetaties) en moeras (met kansen voor waterriet) bepalen het landschapsbeeld. In combinatie met de uitbreiding van het dynamische rietareaal in de andere deelgebieden langs het Verlengde Vossemeer ontstaan er naast kansen voor roerdomp en grote Karekiet ook kansen voor een soort als bruine kiekendief. Tot de concept-instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied Vossemeer hoort herstel van areaal en verbetering van de kwaliteit van het biotoop voor roerdomp en grote karekiet. Met de beoogde inrichting van dit deelgebied en van deelgebied 1d wordt een belangrijke bijdrage aan deze doelstelling geleverd.

Milieutype in De Reve

Partners IJsseldelta Zuid

Het Masterplan IJsseldelta Zuid is een initiatief van het bestuurlijk kernteam IJsseldelta Zuid.

Provincie Overijssel

Theo Rietkerk (voorzitter) en Piet Jansen, gedeputeerden

Gemeente Kampen

Bert Boerman (vice-voorzitter) en Jan Wieten, wethouders

Gemeente Zwolle

Emmy Witbraad, wethouder

Waterschap Groot Salland

Sybe Schaap, dijkgraaf

Wim Porte, lid dagelijks bestuur

Gemeente Dronten

Hillebrand Koning, wethouder

Gemeente Oldebroek

Jan Klein, wethouder

Provincie Flevoland

Andries Greiner, gedeputeerde

In samenwerking met

Ministerie van VROM

Ministerie van Verkeer en Waterstaat

Rijkswaterstaat

Staatsbosbeheer

Met dank aan

Alle bewoners en organisaties die hebben bijgedragen aan het Masterplan IJsseldelta Zuid.

Colofon

Tekst: Bert van den Assem

Illustraties: H+N+S Landschapsarchitecten, Utrecht

Foto's: Jos Sluiter, Freddy Schinkel, Jos Piercy

Vormgeving: meindertsma reclame, Zwolle

© Project IJsseldelta, 2006

038 - 499 81 14

info@ijsseldelta.info

www.ijsseldelta.info